

לשמוח על שחרור החטופים ולהתארגן במהירות מול האתגרים הביטחוניים

written by מאיר בן שבת | 09.10.2025

מכיוון שמדובר במעשה עשוי, אין ערך רב להמשך העיסוק במאזן הרווח וההפסד של ההסכם שהושג לסיום המלחמה ולהשבת החטופים.

במקום זאת עדיף לנקוט גישה מעשית ולהתרכז בדרכים להתמודד עם השלכותיו ועם האתגרים שהוא צפוי להעמיד למערכת הישראלית מרגע שייכנס לתוקף.

האתגר הראשון: מדיניות הפעלת הכוח בעזה

המעבר החד ממצב לחימה להפסקת אש, בזמן שכוחותינו עדיין בשטחי הרצועה, גורם לאי בהירות שעלולה לשבש את יכולת הכוחות להגיב לתרחישים השונים, וגם לסכן את חיילינו. כדי למנוע עמימות חשוב לקבוע כי בכל מצב השיקול המוביל הוא ביטחון כוחותינו.

נכון להגדיר מראש בשלבי יישום ההסכם את המענה לאיומים שהסבירות להתרחשות אינה קטנה: אופן הפעולה כשמזהים באמצעי התצפית יכולות של האויב כמו מנהרות, נשק או פעילים צבאיים חמושים, וכיצד יש להגיב לירי רקטה סורר או מול פעילות חמאס לתיקון של יכולות צבאיות או להכשרתן.

האתגר השני: הגנה על המרחב הביטחוני ומניעת שחיקתו

את הוראות הפתיחה באש יש לקבוע באופן שיאפשר את השגת היעד של ההגנה על המרחב הביטחוני, ולא רק מניעת סיכון ישיר לחיילינו. אין לאפשר לחמאס או לגורמי טרור אחרים לשחוק את ההגנה על המרחב הזה בכרסום זוחל, על ידי הרגלת כוחותינו להגעתם של ילדים, נשים או זקנים לאזורים האלה בתואנות שונות.

האתגר השלישי: מניעת ניסיונות השיקום של חמאס

לא צריך להיות איש מודיעין כדי להעריך שבחסות המאמצים ההומניטריים, בתוך מאות משאיות האספקה שייכנסו לרצועת עזה יהיו גם אמצעי לחימה וכן חומרים ואמצעים דו-שימושיים הנחוצים לייצור נשק ותחמושת, שיאפשרו את שיקום היכולות הצבאיות של חמאס.

אפילו אם הטענה שהסחורות מוכנסות לעזה רק לאחר שיקוף ובידוק הייתה נכונה, אין בה מענה לחומרים הדו-שימושיים. יריעות פיברגלס, אלקטרודות, דבקים ועוד יוצגו כמיועדים לשימוש אזרחי לגיטימי, ולא לשימושים האחרים שלהם בתעשיות הנשק.

האתגר מורכב עוד יותר בכל הנוגע לטרקטורים ולציוד מכני-הנדסי כבד, שהכנסתם נדרשת לכאורה לצורך פינוי הריסות ותיקון דרכים ? אך כל בר־דעת מבין שבאותם הכלים גם מכשירים את המנהרות של חמאס.

במציאות שתשרור בעזה לא יתאפשר פיקוח יעיל בתחום הזה. כל שאפשר להשיג בתחום הזה הוא האטה והכבדה על מאמצי האויב באמצעות הגבלה מראש של סוג האמצעים שיותר להכניס לעזה.

האתגר הרביעי: המדיניות האזרחית מול עזה

תרחישים מסוימים נראים כעת דמיוניים, אך די מהר אנו עלולים למצוא את עצמנו מול מבול של בקשות מצד הפלסטינים בעזה, בעידוד גורמי התיווך, לאפשר כניסה לישראל לצורך טיפול רפואי בבתי החולים או מעבר לשטחי יהודה ושומרון.

כדאי שהדרג המדיני יחליט כבר עתה, באופן שלא מותיר מרחב לפרשנות, כי בשום מקרה לא יורשו פלסטינים מעזה להיכנס לישראל. באותו הקשר, יש מקום לחשוש כי חמולות מעזה שנאבקו בחמאס יבקשו מקלט בישראל, מחשש שיבולע להן. גם לגביהן הפתרון לא צריך להיות בתחומי מדינת ישראל.

האתגר החמישי (לא בחשיבותו): ההתמודדות עם מגמות הטרור ביו"ש

סיומה של המלחמה כשחמאס על רגליו ושחרורם של רבי-המחבלים מבתי הכלא בישראל צפויים להעצים את התמיכה בחמאס ולהגדיל את פוטנציאל הטרור משטחי יהודה ושומרון, שגם כך נמצא במגמת החרפה.

לפיכך נדרשת החמרה מיידית במדיניות הביטחונית של ישראל בזירה הזאת. נכון להמשיך בגישה ההתקפית שאומצה בראשית המלחמה, ובכלל זאת השימוש באמצעי הסיכול הממוקד, ולהדק את הפיקוח והאבטחה בקו התפר. לנוכח יכולות הייצור העצמאיות של אמצעי לחימה וחומרי נפץ בתוך השטח, נכון לעצור לחלוטין את הכנסתם לשטחי הרשות של אמצעים דו-שימושיים, שישמשו את גורמי הטרור שם בייצור אמצעי לחימה.

לשב"כ תפקיד מפתח בפיקוח על כל אחד מהמחבלים שישוחררו. אין לגלות כלפיהם שום סובלנות.

יהיו מי שיאמרו שההמלצות הללו מקדימות את זמן, ודיה לצרה בשעתה. אולם ניסיון העבר מלמד כי אם לא נקבל כעת את ההחלטות בתחומים הללו, המציאות תחליט בשבילנו.

זה יתפוצץ לנו בפנים

אם נכונים הדיווחים על ממדי תופעת ההברחות של אמצעי לחימה מסיני לישראל ולרצועת עזה באמצעות רחפנים, כי אז נדרשת התערבות מיידית של הדרג המדיני וראשי מערכות הביטחון והאכיפה, כדי למנוע את הפיכתה לחלק משגרת חיינו, כתקוות מחוללית. זאת למרות העדיפות שניתנת לענייני המלחמה, ואולי אפילו במסגרתם.

שלא כמו בפיגועים או באירועים ביטחוניים שמתקיימים לאור הזרקורים ומאפשרים מעקב שיטתי והפעלת לחץ ציבורי, תופעת ההברחות ברחפנים רחוקה מעין הציבור. חשופים לה בשגרה רק "גורמי השטח" שמנסים להתמודד איתה, וכן תושבי היישובים לאורך קו הגבול בין מצרים לישראל.

יתרה מכך, יש בתופעה הזו כל המרכיבים שמעודדים הזנחה מצד המערכת הישראלית: הסכנה ממנה אינה מיידית, היא נמצאת בתפר שבין פלילי לביטחוני, היא חוצה לא רק את הגבולות הפיזיים אלא גם את גבולות גזרות האחריות של גופי הביטחון והאכיפה בישראל, ההתמודדות איתה כרוכה במורכבות מבצעית, טכנולוגית וגם מדינית, והיא לעולם לא תהיה בראש סדר העדיפות של אף גורם.

ספק אם מישהו יכול לייצר הערכה מבוססת בנוגע להשפעת ההברחות הללו על יכולותיהם של אויבינו בעזה, ביהודה ובשומרון, וכן על היקף הנשק הבלתי חוקי בתוך המדינה. ישראל שלאחר 7 באוקטובר לא יכולה לטמון את הראש באדמה ולהשלים עם תופעות כאלה. מערכת הביטחון מוכיחה מדי יום כי היא יודעת להתמודד עם אתגרים מבצעיים, טכנולוגיים ומדיניים מורכבים לאין ערוך יותר מהאתגר הזה.

הטיפול באתגר הזה לא יכול להיות עוד סעיף ברשימת המשימות הארוכה של הכוחות בגזרה. זהו מקרה קלאסי להקמת כוח משימה ייעודי בהשתתפות נציגי צה"ל, שב"כ, משטרת ישראל והפרקליטות, שיקבל את כל הכלים והסמכויות כדי להשיג יעד ברור וחד: ביעור מוחלט ומהיר של הנגע. אין זו המסגרת המתאימה להצגת תוכנית פעולה, אך תוכנית כזו חייבת לכלול טיפול נחוש במזמיני ההברחות ובמניעיהם, ולא להתבסס רק על מאמצי הבלימה במרחב הגבול.

טוב תעשה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אם תפקח אחר הפעילות הזאת, תוך שיקוף הנתונים והמגמות לציבור הרחב.

אויב מבית

בשנתיים שחלפו מאז פרצה המלחמה חשף שב"כ 24 פרשיות ריגול חמורות של ישראלים שהופעלו על ידי גורמי מודיעין איראניים. נדמה שהתרגלנו לקבל אחת לחודש הודעת שב"כ על עוד חשיפה ועוד מעצרים. אמצעי התקשורת מקדישים לכך כמה דקות או שורות, לעיתים משולבים גם ראיונות עם חוקרי להב 433 או בכירים לשעבר במערכת הביטחון, וחוזר חלילה עד לפרשייה

הבאה.

מי שעסק בריגול יודע כי היקף כזה של גיוסים והפעלות מעיד על מאמץ חריג מצד היריב. האיראנים מגבירים את ניסיונותיהם בכל האזורים ובכל התחומים, ובלי לדקדק בבחירת המגויסים. המלל היבש שמתאר את המשימות שהוטלו על חלק מהמופעלים יכול לרמז גם על כוונות שולחיהם. אין מדובר רק באיסוף מידע, שכן חלק מהמשימות הן בעלות אופי מבצעי מובהק ² בין למטרה נקודתית, בין לצורך בניית תשתית שתשמש לפעילות עתידית. הרושם הוא שהאיראנים פועלים בחזית רחבה והולכים על כמות, מתוך הנחה שגם אם ישראל תחשוף את הרוב, הסטטיסטיקה בסוף תנצח. אלה שלא ייחשפו יספקו את הסחורה.

הלקחים שאיראן הפיקה ותאוות הנקם שלה לאחר מלחמת 12 הימים מחייבים את ישראל לשנות גישה גם ביחס לפרשיות הללו. אלה לא "מבצעי חסמב"ה", ולעולם אין אנו יודעים מה איננו יודעים. הגיע הזמן להחמיר את הענישה תוך התבססות על סעיף הסיוע לאויב בעת מלחמה, לשלול אזרחות, להחרים רכוש ולקצר את התהליכים המשפטיים כדי להביא להשפעה מיידי. אסור לחכות עד שזה יכה בנו.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 10.10.2025.